

دلیل نام‌گذاری محله‌های تهران

۲۲ شهریور ۱۳۹۴ ساعت ۱۸:۴۵

ساکنان شهر تهران هر روز سوار بر وسایل نقلیه و یا اتومبیل شخصی خود می‌شوند و از منزل‌شان به دیگر مناطق تهران مانند گیشا، نیاوران، نارمک و غیره می‌روند. اما وجه تسمیه‌ی این محله‌ها چیست؟ داستان آن‌ها چیست؟ چرا نام یک محله پل چوبی است در صورتی که امروزه هیچ سازه‌ی چوبی‌ای در آن نیست. با کجارو همراه باشید.

جماران

زمین‌های جماران متعلق به سید محمد باقر جمارانی از روحانیان معروف در زمان ناصرالدین شاه بوده است. برخی از اهالی معتقدند که در کوه‌های این محله از قدیم مار فراوان بوده و مارگیران برای گرفتن مار به این ده می‌آمدند و دلیل نامگذاری این منطقه نیز همین بوده است و عده‌ای هم معتقدند که جمر و کمر به معنی سنگ بزرگ است و چون از این مکان سنگ‌های بزرگ به دست می‌آمده است، آن‌جا را جمران، یعنی محل به‌دست آمدن جمر نامیده‌اند.

لویزان

این منطقه از گسترش روستای لویزان و شیان شمیرانات به‌وجود آمده که دارای آب و هوای بسیار مطبوع در گذشته و حال است.

کامرانیه

زمین‌های این منطقه ابتدا به میرزا سعیدخان، وزیر امور خارجه تعلق داشت، و سپس کامران میرزا پسر بزرگ ناصرالدین شاه، با خرید زمین‌های حصار بوعلی، جماران و نیاوران، اهالی منطقه را مجبور به ترک زمین‌ها کرد و سپس آن‌جا را کامرانیه نامید.

در این منطقه باغی بوده که متعلق به حاج میرزا آقاسی بوده است و چون نام او عباس بوده آن را عباسیه می‌گفتند. سپس علاءالدوله این باغ بزرگ را از دولت خرید و به نام پسرش، محمودخان احتشام‌السلطنه، محمودیه نامید.

نیاوران

نام قدیم این منطقه گردوی بوده است و برخی معتقدند در زمان ناصرالدین شاه نام این ده به نیاوران تغییر کرده است به این ترتیب که نیاوران مرکب از "نیا" (حد، عظمت و قدرت)؛ "ور" (صاحب) و "ان" علامت نسبت است و در مجموع یعنی کاخ دارای عظمت.

نارمک

نام محله‌ای واقع در شمال شرق تهران است. در گذشته دهی در ۹ کیلومتری جنوب شرقی تجریش و ۵ کیلومتری راه شوسه دماوند به تهران بوده است.

محله نارمک تهران که به محله صد میدان معروف است، دارای ۷/۱۲ کیلومتر مربع مساحت و سه ناحیه شهری است. ۸۹ هزار و ۱۰۳ خانواده با ۳۳۶ هزار و ۷۷۲ نفر جمعیت دارد. این منطقه یکی از قدیمی‌ترین مناطق تهران است که در قدیم، نام آن ده نارمک بوده است، یکی از مناطق خوش آب و هوا و سردسیری تهران به شمار می‌رود. این محله که در ضلع شمالی محله تهران‌نو واقع شده، به همراه محله تهرانپارس در دهه ۲۰ توسط فرانسوی‌ها ساخته شد.

این محله دارای ۱۰۰ میدان سرسبز می‌باشد و میدان نبوت (هفت حوض) در نارمک حالت مرکزی و تجاری دارد و از شمال و جنوب به سی‌متری نارمک (خیابان آیت) و از شرق به غرب به خیابان گلبرگ متصل می‌شود. این محله دارای مسجدهای بسیار است که یکی از مساجد معروف مسجد جامع نارمک در خیابان سمنگان است. نارمکاز شمال به خیابان فرجام از غرب به بزرگراه امام علی (ع) و از شرق به بزرگراه شهید باقری و از جنوب به خیابان دماوند و خیابان نظام‌آباد متصل می‌گردد. خیابان‌های مهم آن آیت، شهید ثانی (۴۶متری نارمک)، هنگام، رسالت، سامان، سمنگان، دردشت، فرجام و مدائن و قنبریان و خیابان شیرمرد ... است. این محله در سال ۱۳۳۰ شمسی برای سکونت فرهنگیان آموزش و پرورش ساخته شد.

جوانمرد قصاب

جوانمرد قصاب نام یک شخصیت نیمه افسانه‌ای، نیمه تاریخی، و آرامگاهی (بقعه) در نزدیکی شهر ری است. محله پیرامون این بقعه نیز محله جوانمرد قصاب نام دارد. این محل بسیار زیباست و به نسبت بقیه جاهای تهران از آلودگی کمتری رنج می‌برد.

ونک

نام ونک تشکیل شده است از دو حرف (ون) به نام درخت و حرف (ک) که به صورت صفت تصغیر ظاهر می‌شود.

یوسف آباد

منطقه یوسف آباد را میرزا یوسف آشتیانی مستوفی‌الممالک در شمال غربی دارالخلافه ناصری احداث کرد و به نام خود، یوسف آباد نامید.

پل چوبی

قبل از این که شهر تهران به شکل امروزی خود درآید، دور شهر دروازه‌هایی بنا شده بود تا دفاع از شهر ممکن باشد. یکی از این دروازه‌ها، دروازه شمیران بود با خندق‌هایی پر از آب در اطرافش که برای عبور از آن، از پلی چوبی استفاده می‌شد. امروزه از این دروازه و آن خندق پر از آب اثری نیست، اما این محل همچنان به نام پل چوبی معروف است.

دزاشیب

روایت شده است که قلعه بزرگی در این منطقه به نام «آشِب» وجود داشته است و در گذشته نیز به این منطقه دزآشوب و دزج سفلی و در لهجه محلی ددرشو می‌گفتند.

شمیران

نظریات مختلفی درباره این نام شمیران وجود دارد. یکی از مطرح ترین دلایل عنوان شده ترکیب دو کلمه سمی یا شمی به معنای سرد و «زان» به معنای جایگاه است و در واقع شمیران به معنای جای سرد است. همچنین در نظریه دیگری به دلیل وجود قلعه نظامی در این منطقه به آن شمیران می گفتند و همچنین برخی نیز معتقدند که یکی از نه ولایت ری را شمع ایران می گفتند که بعدها به شمیران تبدیل شده است.

فرحزاد

این منطقه به دلیل آب و هوای فرح بخشش به این نام معروف شد. البته نام اصلی آن «فره زاد» بوده و گویا به سبب پیدایش آب در آنجا آن را «توشه با عظمت» شمرده اند.

تهران نو

خیابان کشی این محله نظم هندسی دارد و خیابان های شمال غربی به جنوب شرقی آن با بهره گیری از واژه مهر به صورت مهربار، مهرافروز، مهرآور، مهرپرور و مهرآگین نام گذاری شده بود. تهران نو دارای پنج میدان به نام های آشتیانی، اطلاعات، چایچی، لوزی و امامت (میدان وثوق) است.

گیشا

نام گیشا که در ابتدا کیشا بوده است برگرفته از نام دو بنیانگذار این منطقه آقایان کی نژاد و شاپوری می باشد.

منیریه

منیریه در زمان قاجار یکی از محله های اعیان نشین تهران بوده و گفته شده نام آن از نام زن کامران میرزا، یکی از صاحب منصبان قاجار، به نام منیر گرفته شده است.

داودیه

میرزا آقاخان نوری صدراعظم این اراضی را برای پسرش، میرزا داودخان، خرید و آن را توسعه داد. این منطقه در ابتدا ارغوانیه نام داشت و بعدها به دلیل ذکر شده داودیه نام گرفت.

تهرانپارس

در دهه ۱۳۱۰ خورشیدی ارباب هرمز از بزرگترین سرمایه داران زرتشتی شهرکی در شمال شرق تهران ساخت و نامش را تهرانپارس گذاشت. سپس شمار فراوانی از زرتشتیان به آنجا کوچ کردند. ارباب هرمز با یاری چند تن از مهندسان نام‌آور خیابان بندی و جدول کشی آنجا را انجام داد. ساختار شهرسازی تهرانپارس بر پایه اصول شهرسازی نوین است که هم اکنون بعنوان یکی از بهترین طرحهای شهری به شمار می‌رود. در گذشته بخش بزرگی از زمین‌های تهرانپارس از آن زرتشتیان بود. اکنون تهرانپارس بسیار گسترش یافته و در منطقه‌های ۸ و ۴ شهرداری تهران جای گرفته است. تهرانپارس دارای چهار میدان و شهرک‌هایی مانند شهرک امید، شهید بهشتی، فرهنگیان و پارس در آن واقع شده است. از خیابان‌های مهم آن بلوار تیرانداز، خیابان جشنواره، خیابان رشید، خیابان استخر و بلوار وفادار و پروین را می‌توان نام برد.

درکه

اگر چه هنوز دلیل اصلی نامگذاری این محل مشخص نیست اما برخی آنرا مرتبط به نوعی کفش برای حرکت در برف که در این منطقه استفاده می‌شده و به زبان اصلی «درگ» نامیده می‌شده است دانسته‌اند.

زرگنده

احتمالا دلیل نام‌گذاری این محل کشف سکه‌ها و اشیای قیمتی در آن بوده است. در گذشته این منطقه بیلاق کارکنان روسیه بوده است.

قلهک

کلمه قلهک از دو کلمه «قله» و «ک» تشکیل شده است که قله معرب کلمه کله، مخفف کلات به معنای قلعه است. عقیده اهالی بر این است که به دلیل اهمیت آبادی قلهک که سه راه گذرگاه‌های لشگرک، ونک و شمیران بوده است، به آن (قله- هک) گفته

پل رومی

پل رومی در واقع پل کوچکی بوده که دو سفارت روسیه و ترکیه را هم متصل می کرده است. عده‌ای هم معتقدند که نام پل از مولانا جلال‌الدین رومی گرفته شده است.

جوادیه

بسیاری از زمینهای جوادیه متعلق به آقای فرد دانش بوده است که اهالی محل به او جواد آقا بزرگ لقب داده بودند. مسجد جامعی نیز توسط جواد آقا بزرگ در این منطقه بنا نهاده است که به نام مسجد فردانش هم معروف است.

سیدخندان

سید پیری دانا و شیرین سخن بوده که پیشگویی‌های او زبانزد مردم در سی یا چهل سال پیش بوده است. دلیل نامگذاری این منطقه نیز احترام به این پیرمرد بوده است.

فرمانیه

در گذشته املاک زمینهای این منطقه متعلق به کامران میرزا نایب‌السلطنه بوده است و بعد از مرگ وی به عبدالحسین میرزا فرمانفرما فروخته شده است.

آجودانیه

آجودانیه در شرق نیاوران قرار دارد و تا اقدسیه ادامه پیدا می کند. آجودانیه متعلق به رضاخان اقبال السلطنه وزیر قورخانه ناصرالدین شاه بوده، او ابتدا آجودان مخصوص شاه بوده است.

اقدسیه

نام قبلی اقدسیه (تا قبل از ۱۲۹۰ قمری) حصار ملا بوده است. ناصرالدین شاه زمینهای آنجا را به باغ تبدیل و برای یکی از همسران خود به نام امینه اقدس (اقدس الدوله) کاخی ساخت و به همین دلیل این منطقه به اقدسیه معروف شد.

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/۳۱۵۳۱/تهران-های-محل-گذار-نام-دلیله>